

Czesław Sikorski, Roman Domagała, Kazimierz Żurowski

Inowrocław. Stanowisko 19 a

Informator Archeologiczny : badania 6, 185-187

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykonano drugi przekop przez całość platformy grodziska, wzdłuż osi północny-zachód - południowy-wschód, długości 35 m, szerokości 5 m. Potwierdzono obserwacje poczynione uprzednio o koncentracji zawartej warstwy kulturowej na obrzeżach. W centrum odkryto pojedyncze, nie-określone jamy, przeważnie bez zawartości zabytkowej. W pobliżu stoku północno-zachodniego stwierdzono znaczną stromość pierwotnego zbocza, przykrytego grubym, ponad 2 m płatem warstw spływowych i niwelacyjnych, w górnej partii z wyraźną zawartością ceramiki XI w.

W przeciwległej, południowo-wschodniej partii, odkryto pod nieregularnie zalegającą warstwą XI w. - kompleks VI w. Składały się nań: 1. jednolita warstwa paleniska; 2. dwa równoległe szeregi jam po słupach, w tym i parzyste, usadowione wzdłuż krawędzi; 3. skupisko kamieni polnych; 4. rozsypiska bierwion na stoku. Warstwa paleniskowa zawierała, podobnie jak w latach ubiegłych, fragmenty ceramiki, kości / w tym rozdrobnionych - skalcynowanych/, liczne ziarna zbóż oraz zabytki jednostkowe - głównie przęśliki gliniane, fragmenty foremek odlewniczych, fragment kościanego grzebienia i szydło rogowe, bransoletę i sprzączkę do pasa z brązu itp.

Badania będą kontynuowane.

INOWROCŁAW
Stanowisko 19 a

Muzeum im. J. Kasprzowicza
w Inowrocławiu

Badania prowadzili mgr Czesław Sikorski /autor sprawozdania/ i mgr Roman Doma-gała, pod kierownictwem prof. dr Kazimierza Żurawskiego. Finansowali WKZ w Bydgoszczy i Prezydium MRN w Inowrocławiu. Pierwszy sezon badań. Kościół i klasztor franciszkański z I połowy XIII w.

Podczas przebudowy Placu Obrońców Pokoju, pod którym spodziewano się relikwii klasztoru franciszkańskiego przystąpiono do badań archeologiczno-konserwatorskich, przy ukazujących się na niewielkiej głębokości Z uwagi na bardzo krótki czas pozostawiony archeologom przez władze miejskie i nieprzerwanie na placu robót budowlanych, obiekt badano rowami sondażowymi wzdłuż odkrywanych murów.

1/ W toku badań odsłonięto :

- a/ Relikty muru wschodniego skrzydła klasztoru, zbudowane z cegły w wątku wendyjskim,
- b/ mury skrzydła północnego, zbudowane z cegły w układzie polskim,
- c/ mury skrzydła zachodniego zbudowane z cegły w układzie wendyjskim.

Skrzydło to należy do najlepiej przebadanych. Odsłonięto fragment dużego pomieszczenia z posadzką z cegły, trakt komunikacyjny prowadzący do przeklepionego kolebkowo niewielkiego pomieszczenia ze szczątkami wielkiego pieca. Pomieszczenie to było połączone z kominem. Piec ten w zestawieniu ze znalezioną płytką ogrzewczą pozwala przypuszczać, że niektóre pomieszczenia klasztorne miały ogrzewanie centralne systemu rzymskiego. Odsłonięto również doskonale zachowane arkady krużganka jednego z wirydaży klasztornych.

W gruzie zalegającym przy murach znaleziono detale architektoniczne, głównie cegły profilowane i fragmenty cegieł polichromowane. Zachowana wysokość murów wynosi średnio 2,5 m. pomiędzy koroną muru a jego stykiem z kamienią ławą fundamentową.

Wąskie wykopy i szybkie tempo prac nie pozwoliły na doprowadzenie wykopów do calca.

2/ W wykopie usytuowanym w przejściu pomiędzy budynkiem biblioteki miejskiej i budynkiem teatru odsłonięto mury prezbiterium kościoła i część pomieszczeń wschodniego skrzydła klasztoru.

a/ prostokątne zamknięte prezbiterium zbudowane jest z cegły w układzie wendyjskim, wewnątrz muru jest wiązane. Szerokość murów wynosi 156 cm, zachowana wysokość 3,5 m do stopy fundamentu. Rozstaw ścian wewnętrznych prezbiterium wynosi 9,86 m. W narożach prezbiterium zachowały się słupki z ceramicznych kształtek wsparte na bazach z wapienia ozdobione szponem w kształcie łwiej głowy. Zewnątrz naroże prezbiterium bez skarp i lizen.

b/ do muru kościoła przylega dostawiony na styk mur wschodniego skrzydła klasztoru. Po usunięciu XIX wiecznych murów i gruzu, odsłonięto posadzkę pomieszczenia klasztornego / Zakrycia ? / wykonaną z twardej szlichty wapiennej około poł. XIV w. Poniżej posadzki zalegały warstwy kulturowe, z których najstarsza datowana została na I poł. XIII w. W warstwach kulturowych znaleziono srebrne monety XIII i XIV w., niewielkie płytki ze złota, dużą ilość bardzo drobnych okruchów złotych, rubin i około 200 pereł z których 60 zachowało się nieuszkodzonych. Na uwagę zasługuje również morionowy paciór różańca, srebrne

i brązowe okucia szkatulek, brązowe okucia inkunabułu, komplet przyborów do szycia, znaleziono również szybki witrażowe wraz z ołowianymi oprawkami, oraz dwa piony murarskie.

Na podstawie dokumentów pisanych, techniki budowlanej i stratygrafii zakładamy czas budowy kościoła na 2 ćwierć XIII w., a klasztoru na poł. XIII w.

Prace będą kontynuowane, a mury kościoła klasztornego, po zabiegach konserwatorskich będą eksponowane jako trwała ruina.

JANKOWO, pow. Inowrocław

patrz okres halsztacki

JANUSZOWICE, pow. Miechów

Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska P.P. PKZ
Oddział w Krakowie

Badania prowadził mgr K. Buszydlik,
Finansował WKZ w Krakowie. Pierwszy
sezon badań. Osada z wczesnego średnio-
wecza, neolit/?/.

Prowadzone prace ratownicze częściowo zniszczonej osady. Odkryto sześć jam o średnicy 2-3 m, zarysie owalnym, wypełniaku próchnicznym z węglem drzewnym i grudkami polepy. Znaleziono w nich kilkadziesiąt fragmentów ceramiki, wióry i odłupki krzemienne oraz fragmenty kości. Przepuszczalnie jedna z jam, zawierająca zabytki krzemienne pochodzi z okresu neolitu, pozostałe - z wczesnego średniowiecza.

Dalsza część stanowiska badana będzie w przyszłym sezonie badawczym.

JUSZKOWO, pow. Gdańsk

Stanowisko 3

patrz epoka brązu

KAŁDUS, pow. Chełmno

Katedra Archeologii
Uniwersytetu M. Kopernika
w Toruniu

Badania prowadzili mgr Wiesława Matuszewska-
Kolowa i mgr Andrzej Kola, mgr Ryszard Bogu-
woński. Szósty sezon badań. Grodziska wczesno-